

# ADQUISICIÓ DEL LENGUATGE I DEL PENSAMENT

21162

Unitat de Psicologia Evolutiva i de l'Educació  
Departament de Psicologia de l'Educació

**Proffesora:** Maria Rosa Solé Planas

## OBJECTIUS

---

El curs té per finalitat proporcionar a l'estudiant de la llicenciatura de psicologia una visió actualitzada dels aspectes més rellevants del desenvolupament del llenguatge oral i de la llengua escrita durant la infantesa i l'adolescència amb la finalitat que aquest coneixement (etapes i edat en les quals s'assoleixen determinades habilitats lingüístiques i comunicatives) li proporcionï instruments aptes per a la intervenció com a professional de la psicologia.

## TEMARI

---

1. Aproximació teòrica i metodològica a l'estudi del llenguatge infantil. Principals línies de treball: mecanicista, cognitiva (innatista, constructivista), interactiva i social, el connexionisme.
2. Etapes en l'adquisició del llenguatge oral
  - 2.1. L'etapa prelingüística. La interacció nen-adult: les bases de la comunicació. Estatus de l'interlocutor infantil.
  - 2.2. L'etapa lingüística: de les primeres paraules als enunciats amb dos elements. Continuïtat o discontinuïtat en el procés d'aprenentatge del llenguatge. Procés de comprensió i d'expressió.
    - 2.2.1. La construcció del sistema lingüístic (2 a 5 anys). Desenvolupament lèxic, morfosintàctic, fonològic, pragmàtic i conversacional. Les errades naturals durant el procés d'aprenentatge. Les correccions de l'adult. Incidència en el procés d'aprenentatge.
    - 2.2.2. Aspectes lingüístics més complexos (6 als 12 anys). La construcció del camp semàntic: elaboració de conceptes. Capacitat de definir paraules i termes. La construcció del discurs narratiu: coherència lògica i cohesió lingüística. La gramàtica de les històries: entendre, recordar i explicar històries. L'activitat metalingüística. Les habilitats comunicatives: la comunicació referencial.
  - 2.3. Les funcions del llenguatge: llenguatge o parla egocèntrica o privada. Els seus orígens. El joc i el llenguatge.
  - 2.4. L'aprenentatge de la llengua escrita: lectura i escriptura. La dimensió cognitiva i social de la comprensió lectora i de la capacitat de construir un text escrit.

- 2.5. El llenguatge en contextos específics: les situacions de bilingüisme. El llenguatge en el marc escolar: la comunicació mestre alumne.

## PRÀCTIQUES

---

A les sessions pràctiques es presentarà material audiovisual, així com mostres de llenguatge procedents de diferents corpus, que serviran per il·lustrar els temes exposats a les classes teòriques. Així mateix es proporcionarà un dossier amb una sèrie d'articles i treballs per facilitar la comprensió i l'aprofondiment dels temes desenvolupats. També es proposaran exposicions a classe per part dels alumnes sobre el material i els articles proporcionats.

## BIBLIOGRAFIA

---

- Aguado, G. (1995) *El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años*. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial.
- Aitchinson, J. (1992) *El mamífero articulado*. Madrid: Alianza Psicología minor.
- Bloom, P. (1995) *Language acquisition*. New York: Harvester Wheatsheaf.
- Boada, H. (1986) *El desarrollo de la comunicación en el niño*. Barcelona: Anthropos.
- Camps, A. (1994) *La composició escrita*. Barcelona: Barcanova.
- Cazden, C.B. (1991) *El discurso en el aula*. Barcelona: Paidós. Temas de Educación.
- Clemente, R.A. (1995) *Desarrollo del lenguaje. Manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos*. Barcelona: Octaedro.
- Fletcher, P.; Garman, M. (1986) *Language acquisition*, second edition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fletcher, P.; Mac Whinney, B. (1995) *The handbook of child language*. Oxford: Blackwell.
- Garton, A.; Pratt, G. (1991) *Aprendizaje y proceso de alfabetización*. Barcelona: Paidós. Temas de educación.
- Garvey, C. (1987) *El habla infantil*. Madrid: Morata.
- Hernandez-Pina, F. (1984) *Teorías sociopsicolingüísticas y su aplicación al estudio del español como segunda lengua*. Madrid: Siglo XXI Editores.
- Karmiloff-Smith, A. (1995) *Más allá de la modularidad*. Madrid: Alianza Psicología minor.
- Leal, A. (1987) *Construcción de sistemas simbólicos: la lengua escrita como creación*. Barcelona: Gedisa.
- Lopez Ornat, S. y al. (1994) *La adquisición de la lengua española*. Madrid: Siglo XXI Editores.
- Nelson, K. (1988) *El descubrimiento del sentido*. Madrid: Alianza Psicología.
- Rondal, J.A. (1990) *La interacción adulto-niño y la construcción del lenguaje*. México: Trillas.
- Siguan, M. (coord.) (1984) *Estudios sobre psicología del lenguaje infantil*. Madrid: Pirámide.
- Siguan, M. (1986) *Estudios de psicolingüística*. Madrid: Pirámide.



Silvestre, N.; Sole, M.R. (1993) *Psicología evolutiva: Infancia y preadolescencia*. Barcelona: CEAC.

Sole, I. (1987) *L'ensenyament de la comprensió lectora*. Barcelona: CEAC.

Tolchinsky, L. (1993) *Aprendizaje del lenguaje escrito. Procesos evolutivos e implicaciones didácticas*. Barcelona: Anthropos.

Wells, G. (1988) *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Laia

---

## AVALUACIÓ

L'avaluació consta d'un examen amb preguntes obertes així com la realització d'un treball monogràfic que els alumnes hauran de d'elaborar durant el curs a partir d'un temari proposat per la professora.